

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik och upphandling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-04-03

LS 1302-0197

Handläggare:
Carina Sandin
Maja Eliasson

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting 2013 -04- 16 Dnr. LS 1302-0197

Rotel I

Översyn av bolagsordningar, ägardirektiv, reglemente och delegationsordning med anledning av lagändringar

Ärendebeskrivning

Mot bakgrund av ändringar i kommunallagen och lagen om offentlig upphandling föreslås ändringar i styrdokument för landstingsstyrelsen, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde och aktiebolag som landstinget äger.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 3 april 2013
Förslag till ändringar i reglemente för landstingsstyrelse och nämnder, landstingsstyrelsens delegationsordning, generella ägardirektiv för verksamheter inom Stockholms läns landsting, bolagsordningar och specifika ägardirektiv

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår *dels* landstingsfullmäktige besluta

att ändra reglemente för landstingsstyrelse och nämnder i enlighet med vad som framgår av Landstingsdirektörens förslag till ändringar

att fastställa reviderade generella ägardirektiv för verksamheter inom Stockholms läns landsting i enlighet med vad som framgår av Landstingsdirektörens förslag till ändringar

att fastställa reviderade specifika ägardirektiv för Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik, Stockholm Care Aktiebolag, Waxholms Ångfartygs Aktiebolag, Danderyds Sjukhus AB, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, Södersjukhuset AB, och Karolinska Universitetssjukhuset i enlighet med vad som framgår av Landstingsdirektörens förslag till ändringar

att godkänna att bolagsordningar för Aktiebolaget Stockholms Läns Landstings Internfinans, Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik, Ambulanssjukvården i Storstockholm Aktiebolag, Danderyds Sjukhus AB, Folktandvården Stockholms län AB, Landstingshuset i Stockholm Aktiebolag, LOCUM Aktiebolag, MediCarrier Aktiebolag, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Stockholm Care Aktiebolag, Södersjukhuset AB, Södertälje Sjukhus AB, och Waxholms Ångfartygs Aktiebolag ändras i enlighet med vad som framgår av Landstingsdirektörens förslag till ändringar

att uppdra åt Landstingshuset i Stockholm AB att utse stämooombud i Aktiebolaget Stockholms Läns Landstings Internfinans, Ambulanssjukvården i Storstockholm Aktiebolag, Danderyds Sjukhus AB, Folktandvården Stockholms län AB, LOCUM Aktiebolag, MediCarrier Aktiebolag, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Stockholm Care Aktiebolag, Södersjukhuset AB och Södertälje Sjukhus AB med uppdrag att på bolagsstämmorna rösta för ändring av bolagsordning samt antagande av generella ägardirektiv och, i förekommande fall, specifika ägardirektiv enligt Landstingsdirektörens förslag till ändringar

att utfärda instruktion till stämooombud att på bolagsstämmorna i Landstingshuset i Stockholm Aktiebolag, Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs Aktiebolag rösta för ändring av bolagsordning samt antagande av generella ägardirektiv och, i förekommande fall, specifika ägardirektiv enligt Landstingsdirektörens förslag till ändringar

dels - under förutsättning av fullmäktiges beslut – för egen del besluta

att ändra landstingsstyrelsens delegationsordning i enlighet med vad som framgår av Landstingsdirektörens förslag till ändringar.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Kommunallagen och lagen om offentlig upphandling har ändrats på sätt som har bäring på landstingets förhållande till sina bolag. Ändringarna i kommunallagen innebär att landstingets uppsiktsplikt och kraven på ägarstyrning har skärpts. I lagen om offentlig upphandling har det införts ett permanent undantag från kravet på upphandling under vissa förutsättningar. Med anledning av lagändringarna finns behov att ändra i styrdokument för landstingsstyrelsen, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde och aktiebolag som landstinget äger.

För att säkerställa effektiviteten i planeringen och genomförandet av Framtidsplan för hälso- och sjukvården föreslås även en komplettering i de generella ägardirektiven.

Vidare föreslås bl.a. ändringar avseende arbetsutskottets och produktionsutskottets arbetsuppgifter.

Bakgrund

Den 1 januari 2013 trädde vissa ändringar i kommunallagen (1991:900), KL, och lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, i kraft. Ändringarna har bäring på landstingets förhållande till dess bolag och medför ett behov av att anpassa bolagsordningar, generella ägardirektiv och reglementet för landstingsstyrelsen. I några av bolagens specifika ägardirektiv föreslås även följdändringar.

Överväganden

Kommunallagen

Ändringarna i kommunallagen innebär att landstingets uppsiktsplikt och kraven på ägarstyrning har skärpts. Bl.a. innebär ändringarna att det kommunala ändamålet och de kommunala principer som utgör ram för bolagets verksamhet ska anges i bolagsordningen (3 kap. 17 § KL). Vidare ska det uttryckligen framgå av bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan beslut fattas i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (3 kap. 17 § KL). Det har också införts en bestämmelse, 6 kap. 1 a § KL, som innebär att landstingsstyrelsen årligen särskilt ska pröva om de kommunala bolagens verksamheter har bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna (principerna). Om styrelsen finner att så inte är fallet så ska den lämna förslag till fullmäktige på nödvändiga åtgärder.

Nedan anges närmare vilka förändringar som föreslås med anledning av de nya bestämmelserna.

Ändringar i bolagsordningar

För att klargöra att nuvarande verksamhet uppfyller kommunallagens krav föreslås förtydliganden i bolagsordningarna. Det föreslås att ändamålet för bolagets verksamhet och de kommunala principer som utgör ram för verksamheten (t.ex. likställighetsprincipen och självkostnadsprincipen) preciseras. Vidare föreslås att det i bolagsordningarna anges att fullmäktige ska ha möjlighet att ta ställning innan viktigare beslut fattas.

Ändringar i generella ägardirektiv för verksamheter inom Stockholms läns landsting

För att säkerställa efterlevnaden av de nya bestämmelserna föreslås att bolagsstyrelserna (och även styrelserna för Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde) årligen i förvaltningsberättelsen redovisar hur verksamheten bedrivits. Redogörelsen ska innehålla en bedömning av hur verksamheten bedrivits och utvecklats i förhållande till det i bolagsordningen och de specifika ägardirektiven angivna syftet och ramarna för verksamheten.

Följändringar i specifika ägardirektiv

I de specifika ägardirektiven föreslås att den inledande texten utgår för Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik och Stockholm Care Aktiebolag. Texten är endast ett återgivande av bolagsordningarna och därför onödig. Vidare har en förändring för Waxholms Ångfartygs Aktiebolag avseende förtydligande av självkostnadsprincipen skett. Förändringen innebär ingen förändring av bolagets verksamhet.

Ändringar reglemente

Med anledning av landstingsstyrelsens förstärkta uppsiktsplikt över de kommunala bolagen krävs ett tillägg i reglementet för landstingsstyrelsen. Tillägget innebär dels att landstingsstyrelsen i årliga beslut ska pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som landstinget helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Det nyss nämnda beslutet ska delges fullmäktige och styrelsen ska, om den finner att brister förelegat, samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Dels innebär det att landstingsstyrelsen löpande ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17 – 18 §§ KL är uppfyllda beträffande de aktiebolag som landstinget innehar aktier i.

Det pågår för närvarande ett arbete med att utforma rutiner för landstingsstyrelsens ovan nämnda årliga beslut.

Lagen om offentlig upphandling

Genom ändringen i LOU har det införts ett permanent så kallat in-house undantag från kravet på upphandling. Undantaget gäller både när ägaren (landstinget) köper av sina bolag och det omvända samt när bolagen köper av varandra. Undantaget innebär att om de så kallade Teckal-kriterierna är uppfyllda så anses inte avtal som sluts mellan en upphandlande myndighet

och en juridisk person eller en gemensam nämnd utgöra ett kontrakt enligt LOU. För att undantaget ska vara tillämpligt krävs att de så kallade Teckal-kriterierna är uppfyllda. Teckal-kriterierna utgörs av kontrollkriteriet och verksamhetskriteriet. Kontrollkriteriet innebär bl.a. att den upphandlade myndigheten måste utöva en motsvarande kontroll över den juridiska personen eller gemensamma nämnden som över sin egen förvaltning. Verksamhetskriteriet innebär att den juridiska personen måste bedriva huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med den myndighet som kontrollerar den. Är dessa villkor uppfyllda anses relationen mellan parterna vara intern och någon upphandling enligt LOU behöver inte göras.

Nedan anges vad som behöver ändras för att undantaget ska vara tillämpligt i landstinget.

Ändringar i bolagsordningar

För att tydliggöra att verksamhets- och kontrollkriterierna är uppfyllda föreslås bl.a. att det anges att beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt alltid ska fattas av bolagsstämman. Vidare görs ett tillägg där det anges att bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare.

För att ytterligare stärka landstingets kontroll över bolagen föreslås att landstingsstyrelsen ska ha rätt att ta del av bolagens handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolagen och dessas verksamhet.

Ändringar i generella ägardirektiv för verksamheter inom Stockholms läns landsting

För att stärka den kontroll landstinget utövar över bolagen föreslås att det i de generella ägardirektiven anges att styrelse och ledning ansvarar för att inom de områden där landstinget lämnat rapporteringsinstruktioner ska dessa följas. Vidare föreslås att beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt efter det att beslutet hänskjutits till landstingsfullmäktige alltid fattas av bolagsstämman.

De föreslagna ändringarna innebär inte att bolagens verksamhet ändras utan görs endast för att säkerställa att de nya lagkraven uppfylls. Utöver de föreslagna ändringarna ovan föreslås nedanstående ändringar i ägardirektiv, reglemente och landstingsstyrelsens delegationsordning.

Framtidens hälso- och sjukvård

De generella ägardirektiven kompletteras med en särskild skrivning som säkerställer effektiviteten i planeringen och genomförandet av Framtidsplan för hälso- och sjukvården.

Anlitande av underleverantör

Det för akutsjukhusen generella kravet i de specifika ägardirektiven avseende inhämtande av produktionsutskottets godkännande vid anlitande av underleverantör modifieras så att det endast omfattar utförandet av en större del avseende berörd specialitet inom vårduppdraget. Detta för att på ett så effektivt sätt som möjligt utföra vårduppdraget. Ändring i delegationsordning för landstingsstyrelsen krävs också med anledning av detta.

Förtydligande av Arbetsutskottets uppgifter

Arbetsutskottets uppgifter och ansvarsområden beträffande ägarstyrning av landstingets icke sjukvårdsproducerande aktiebolag förtydligas i reglementet.

Text om färdtjänst i AB SL:s bolagsordning

En följdändring har gjorts i AB SL:s bolagsordning med anledning av den nya trafikorganisationen där Trafiknämnden ansvarar för färdtjänsten.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

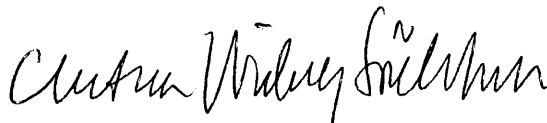
Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Christina Widerberg Söderholm
Direktör ägarstyrning